

A szabadalmi irodalom és dokumentáció a műszaki fejlesztés szolgálatában

E közleményünket fogadják olvasóink a Szabadalmi Tár és az Iparjogvédelmi Szakkönyvtár tüzetes bemutatkozásaként. Egyikük sem szokványos profilú.

Az Országos Találmányi Hivatal (OTH) Szabadalmi Információs Központjának (SZIK) szervezetéhez tartozó *Szabadalmi Tár*, valamint ez utóbbi részét képező *Iparjogvédelmi Szakkönyvtár* a hazai és külföldi szabadalmi dokumentáció és irodalom felelős gondozója. Országos feladatkörű szakkönyvtárként és nyilvános – illetve az Iparjogvédelmi Szakkönyvtár esetében korlátozottan nyilvános – intézményként vesz részt az iparjogvédelmi információ terjesztésében.

A Szabadalmi Tár gyűjteményei

Külföldi szabadalmi leírások

A külföldi szabadalmi dokumentumok két- és többoldalú nemzetközi megállapodások értelmében érkeznek a Szabadalmi Tárba – 24 országból és 2 nemzetközi szervezettől.*

Gyűjteményünkben megtalálhatók az összes európai szocialista ország, továbbá Kuba és Vietnam szabadalmi és szerzői tanúsítványai. A fejlett nyugat-európai országok szabadalmi és közzétett bejelentései, az USA különféle szabadalmi dokumentumai, Japánból pedig a vizsgálat után füzet formában közzétett szabadalmi bejelentések ugyancsak szerves részei a gyűjteménynek. A Tár által kezelt szabadalmi leírások száma napjainkra elérte a 17 millió gyűjteményi példányt. Legrégebbi példányai az 1800-as évek utolsó harmadában keletkeztek. (A Szabadalmi Tár leírásállományáról az 1. táblázat tájékoztat.)

A gyűjtemény fontos részeként kell megemlítenünk a két nemzetközi szervezet szabadalmi dokumentumait. Sajátosságuk, hogy esetükben a bejelentés egyidejűleg több országba irányul, és az, hogy egy szabadalmi hivatal által kiadott kutatási jelentést is tartalmaznak, ami igen értékes információöbbltet, olykor jelentős költségkímélő tényező.

Az egyik ilyen nemzetközi anyag a Szabadalmi Együttműködési Szerződés (*Patent Cooperation Treaty = PCT*) keretében tett bejelentésekből, az ún.

* Ellentételenként 28 ország és a WIPO kapja meg a hazai szabadalmi dokumentumokat, közülük tizenegy a magyar szabadalmi dokumentumok kivonatainak angol nyelvű változatát is.

PCT-bejelentésekből jött létre. A közzétett bejelentéshez csatolt ún. kutatási jelentés a nemzetközi előírások szerint elvégzett, ún. PCT minimum dokumentáció szerinti kutatás eredményét tartalmazza, azaz felsorolja a bejelentés műszaki tartalma alapján relevánsnak ítélt szabadalmi dokumentumokat, valamint szakcikkeket (az utóbbiakat mintegy 200 kijelölt szakfolyóirat megvizsgálása alapján). Esetenként a bejelentési dokumentációhoz egy második fázisú ún. vizsgálati jelentés is kapcsolódik, amely további szempontokat ad a találmány megítéléséhez.

A másik nemzetközi anyag az Európai Szabadalmi Hivatal (*European Patent Office = EPO*) által közzétett szabadalmi bejelentések anyaga, ugyancsak mellékelte kutatási jelentéssel.

Külföldi szabadalmi közlönyök

A kiemelkedő jelentőségű külföldi szabadalmi leírások mellett az egyes szabadalmi hatóságok közlönyeiből alakult ki állományunk további alapvető gyűjteménye. A Szabadalmi Tárba 24 ország és 2 nemzetközi szervezet közlönyei járnak.

Ezek az időszaki kiadványok – a szabadalomkutatás több szempontú igényeinek megfelelően – a szabadalmi leírások bibliográfiai adatait, esetenként kivonatokat tartalmaznak, olykor ábrák és különféle mutatók kíséretében. A közlönyökhöz évente név- és tárgymutatót adnak ki. (A Tár kurrens közlönyeit a 2. táblázat sorolja fel.)

Magyar szabadalmi leírások

A magyar szabadalmi leírásgyűjteményt az 1896-ban engedélyezett 5792-es lajstromszámú első magyar szabadalmi leírástól kezdődően hiánytalanul – több példányban, többféle hordozón – vehetik igénybe a kutatók. Ezt az állományt téma- és lajstromszám szerinti rendezettségben tudjuk rendelkezésre bocsátani.

A magyar szabadalmi leírások címlapjai 1965-ben, majd 1983-ban változtak meg a nemzetközi egységesítési követelményeknek megfelelően. A jelenlegi formátum címlapján a bibliográfiai adatok előtt az azonosítást szolgáló kódok (a nemzetközileg egységes, ún. INID-kódok) találhatóak, és itt jelenik meg a szabadalmi leírás kivonata és jellemző ábrája is.

1. táblázat
Az OTH Szabadalmi Tárába érkező szabadalmi leírások állománya

Ország	Műfaj	Időhatár	Tárolás módja
Amerikai Egyesült Államok	megadott szabadalmak	1895– 1971 1971 óta	szám szerint NSZO szerint
Ausztrália	megadott szabadalmak	1985 óta	szám szerint
Ausztria	megadott szabadalmak	1899– 1903 1903– 1971 1972 óta	szám szerint osztrák osztályozás szerint NSZO szerint
Bulgária	megadott szabadalmak, szerzői tanúsítványok	1958– 1965 1962– 1982 1983 óta	német osztályozás szerint NSZO szerint szám szerint
Csehszlovákia	megadott szabadalmak, szerzői tanúsítványok	1940– 1962 1963– 1981 1981 óta	cseh osztályozás szerint NSZO szerint szám szerint
Dánia	megadott szabadalmak	1989 óta	szám szerint
EPO (nemzetközi szervezet)	közzétett szabadalmi bejelentések és kutatási jelentések	1983 óta	NSZO szerint
Finnország	megadott szabadalmak	1986 óta	NSZO szerint
Franciaország	közzétett szabadalmi bejelentések	1919– 1931 1953– 1955 1955 óta	francia osztályozás szerint szám szerint NSZO szerint
Hollandia	megadott szabadalmak	1968 óta	feldolgozatlan
Japán	vizsgálat után közzétett szabadalmi bejelentések	1966 óta	szám szerint
Jugoszlávia	megadott szabadalmak	1922– 1941 1961– 1971 1971– 1986 1984 óta	szám szerint jugoszláv osztályozás szerint NSZO szerint szám szerint
Kuba	megadott szabadalmak, szerzői tanúsítványok	1970 óta	szám szerint
Lengyelország	megadott szabadalmak	1924– 1962 1962– 1981 1981 óta	lengyel osztályozás szerint NSZO szerint szám szerint
Magyarország	megadott szabadalmak	1896 óta 1915 óta	szám szerint NSZO szerint
Nagy-Britannia	megadott szabadalmak közzétett bejelentések	1948– 1956 1957– 1984 1980 óta	szám szerint NSZO szerint NSZO szerint
Egykori Németország	megadott szabadalmak	1896– 1914 1914– 1950	szám szerint német osztályozás szerint
NDK	megadott gazdasági és kizárólagos szabadalmak	1951– 1971 1972 óta	német osztályozás szerint NSZO szerint
NSZK	megadott szabadalmak vizsgálat után közzétett bejelentések	1950– 1968 1968 óta 1968 óta	német osztályozás szerint NSZO szerint NSZO szerint

Az 1. táblázat folytatása

Ország	Műfaj	Időhatár	Tárolás módja
Norvégia	megadott szabadalmak	1968 óta	feldolgozatlan
Románia	megadott szabadalmak	1957– 1962 1962– 1985 1983 óta	német osztályozás szerint NSZO szerint szám szerint
Svájc	megadott szabadalmak	1892– 1958 1959– 1968 1969 óta	svájci osztályozás szerint német osztályozás szerint NSZO szerint
Svédország	megadott szabadalmak	1985 óta	szám szerint
Szovjetunió	megadott szabadalmak, szerzői tanúsítványok	1954– 1962 1962 óta	német osztályozás szerint NSZO szerint
WIPO (nemzetközi szervezet)	közzétett nemzetközi bejelentések (PCT-közzétételek)	1978 óta	szám szerint
Vietnam	megadott szabadalmak, szerzői tanúsítványok	1984 óta	szám szerint

2. táblázat

Az OTH Szabadalmi Tárába érkező szabadalmi közlönyök állománya

Ország	Cím	Megjelenési gyakoriság	Az elérhető legkorábbi évfolyam
Amerikai Egyesült Államok	Official Gazette	heti	1916
Ausztrália	The Australian Official Journal of Patents	heti	1974
Bulgária	Izobreteniá, Törgovskí Markí, Promišlenni Obrazci	havi	1967
Csehszlovákia	Věstník Úradu pro Vynálezy a Objevy	havi	1925
Dánia	Dansk Patenttidende	heti	1936
EPO	Europäisches Patentblatt	heti	1981
Finnország	Patenttilehti Patenttinding	havi	1978
Franciaország	Bulletin Official de la Propriété Industrielle	heti	1962
Fülöp-szigetek	Official Gazette	nem rendszeres	1988
Hollandia	De Industriële Eigendom	havonta kétszer	1917
Jugoszlávia	Patentni Glasnik	kéthavonta	1971
Koreai Népi Demokratikus Köztársaság	Kwahagwon Tougbo	nem rendszeres	1986
Kuba	Boletin Oficial de la Oficina ...	félévi	1971
Lengyelország	Wiadomości Urzędu Patentowego	havi	1946
Monaco	Annexe au Journal de Monaco	negyedévi	1983

A 2. táblázat folytatása

Ország	Cím	Megjelenési gyakoriság	Az elérhető legkorábbi évfolyam
Nagy-Britannia	Official Journal Patents	heti	1953
NDK	Bekannt machungen	heti	1960
NSZK	Patentblatt	heti	1950
Norvégia	Norks Tidende for det Industrielle Rettsvern	heti	1886
Románia	Buletin pentru Inventii și Marci	havi	1966
Svájc	Schweizerisches Patent-, Muster- und Markenblatt	havonta kétszer	1903
Svédország	Svensk Patenttiching	heti	1916
Szovjetunió	Otkrytiá izobreteniá	havonta négyszer	1959
Törökország	Resmi Sinaí Mülküjet Gazetesi	kéthavonta	1988
Vietnam	Official Bulletin of Inventions and Marks	félévente	1985
WIPO	PCT Gazette	heti	1978

A magyar szabadalmi leírások a SZIK kiadványaiként jelennek meg. 1987-ben négyezer, 1988-ban ötezer lajstromszámot nyomtattak ki.

Szabadalmi Közlöny és Védjegyértesítő

A Szabadalmi Közlöny és Védjegyértesítő első évfolyamának 1. száma 1896. június 20-án jelent meg. A Szabadalmi Tárban e számtól kezdődően – évfolyamonként bekötve – a Közlöny összes száma megtalálható. A Közlöny az OTH havonta megjelenő hivatalos lapja. Az eddig eltelt 93 év alatt a szerkezete többször jelentős változáson ment keresztül; legutóbb 1988-ban. Korszerűsítését egyrészt a nemzetközi publikálási gyakorlat, másrészt a felhasználói igény alakította ki. Új vonás, hogy negyedévenként a Közlönynek melléklet száma jelenik meg. Benne joggyakorlattal foglalkozó cikkeket, nemzetközi beszámolókat, statisztikai, módszertani anyagokat teszünk közzé.

A Közlöny hatósági rovatain belül egységesítettük a bibliográfiai adatok sorrendjét, a közzététel rovatban megjelentetjük a jellemző ábrát, s a használók segítése érdekében többféle mutató egészíti ki egyes számait is.

Kivonatok

Az olvasótermekben a szabadalmi közlönyöket, évkönyveket, mutatókat szabadpolcos állományként használhatják az olvasók a kézikönyvekkel, szótárakkal, lexikonokkal együtt.

A szabadalmi dokumentumok mellett több olyan, ugyancsak az olvasótermekben elhelyezett kivonatgyűjteményünk (referáló kiadványunk) is van, amely nagymértékben segíti a kutatók tevékenységét. Ilyen égyebek mellett a *Patent Abstracts of Japan* című, Tokióban megjelenő angol nyelvű kiadvány, amely a japán bejelentők vizsgálat nélkül közzétett bejelentéseinek kivonatát és fő ábráját tartalmazza. 1954-től megvannak az USA-ban megjelenő *Chemical Abstracts* kötetei, amelyekben nemcsak a szakcikkek referátumai találhatók meg, hanem 28 ország és 2 nemzetközi szervezet szabadalmainak referátumai is a vegyészet és a vegyipari gépészet területéről. (1990-ben a kiadvány előfizetése megszűnt.)

A Német Szövetségi Köztársaságban adják ki az *Auszüge aus den Offenlegungsschriften* című dokumentumot; az NSZK hivatala által közzétett szabadalmak fő igénypontjai tanulmányozhatók benne, esetenként fő ábrájuk is.

Az állomány feldolgozása-gondozása

Állandó feladatunk az állomány rendezettségének, feldolgozottságának biztosítása és fejlesztése. Mivel állományunk évente több mint félmillió szabadalmi leírással gyarapszik, e munka elemi fontosságához kétség sem fér: precizitása a visszakeresés biztonságát szolgálja, sebessége és mennyisége pedig a közrebocsátható információ teljességét. A Tárbá érkező 24 ország és 2 nemzetközi szervezet szabadalmi dokumentumaiból 9 nemzet anyaga lajstromszám

szerint, további 10 országé és a 2 nemzetközi szervezeté a *Nemzetközi Szabadalmi Osztályozás* (NSZO), azaz téma szerint kutatható.

Az NSZO a szabadalmi dokumentumok műszaki tartalom szerinti besorolásának rendszere, s mint ilyen felöleli a technika teljes területét. Jelzetei a szekció-, osztály-, alosztály-, főcsoport- vagy alcsoportjelzetekből épülnek fel (pl. A 01 B 1/24).

A téma szerinti feldolgozottságban kutatható 10 nemzet anyaga az éves gyarapodás négyötöd része. E mennyiség teljes mélységű feldolgozása jelentős terhet ró a Tár könyvtárosaira.

Az NSZO-t a műszaki haladás követelményei miatt ötévente felülvizsgálják. A módosítások folytán NSZO-generációk jönnek létre (1968–74, 1974–79, 1980–84, 1985–89, 1990–), amelyek egyszermind a gyűjteményszervezés tekintetében is generációként lépnek fel.

A Szabadalmi Tár szolgáltatásai

Alapszolgáltatás az olvasóteremek működtetése, az egy példányos leírásállomány helyben olvasásának biztosítása és a másolatszolgáltatás.

3. táblázat
Forgalmi adatok, 1984–1989

Olvasók száma	1984	1985	1986	1987	1988	1989
V. Perczel Mór u. 2.	4265	5008	4473	3238	4007	3783
V. Szabadság tér 2.	2079	2286	2438	2690	2248	2418
V. Belgrád rkp. 21.	639	866	1155	1717	1609	1706
Összesen (fő)	6983	8160	8066	7645	7864	7907
Használt dokumentumok száma						
V. Perczel Mór u. 2.	24 771	31 601	26 959	24 381	26 749	26 421
V. Szabadság tér 2.	16 720	21 488	24 511	26 477	19 299	21 949
V. Belgrád rkp. 21.	2 948	5 949	11 337	15 572	10 265	12 211
Összesen (db)	44 439	59 038	68 807	66 430	56 313	60 581

4. táblázat
Másolatszolgáltatás, 1984–1989

	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Belföldi megrendelésre (oldal)	330 000	336 000	275 000	265 000	270 000	300 000
Külföldi megrendelésre (oldal)	2 600	2 000	2 000	2 300	2 300	1 900

INPADOC

A szabadalmi dokumentumok különféle szempont szerinti nyilvántartását a WIPO kezdeményezte. Az osztrák kormány anyagi támogatásával e célból jött létre 1972-ben a Nemzetközi Szabadalmi Doku-

Olvasóteremek

A Szabadalmi Tárban három olvasóterem hetente összesen 107 órában tart nyitva. (Az olvasóterem címét és nyitvatartási idejét az 1. melléklet közli.)

Olvasóhelyeink száma 42 férőhely; ebből a Perczel Mór u. 2-ben 19, a Szabadság tér 2-ben 11, a Belgrád rkp. 21-ben pedig 12 hely áll az olvasók rendelkezésére.

Szétdaraboltságunk kezdete a 60-as évek végére tehető. Hátrányait a használók és az üzemeltetők egyaránt megsínylik. Ennek ellenére az iparjogvédelem növekvő népgazdasági jelentősége, másrészt a Tárban dolgozó könyvtáros közösség lelkes munkája folytán a Szabadalmi Tár látogatottsága és dokumentumforgalma állandóan növekszik. Erről a 3. táblázat számol be.

Az állomány egy példányos jellegéből következően igen nagy a másolatszolgáltatási igény. Ezt vagy az olvasószolgálat keretén belül, vagy vállalati-intézményi megrendelésre elégítjük ki. 1988 áprilisától telefonon is felvesszük a megrendeléseket.

Mindhárom olvasóteremben korszerű másológép működik. Egy minilabor üzemeltetésével a mikrofilmen tárolt állományrészekről papírmásolatot is tudunk készíteni. Másolási szolgáltatásainkat a külföldi cégek is rendszeresen igénybe veszik. Másolóforgalmunkról a 4. táblázat informál.

Szolgáltatásai közül a Szabadalmi Tár jelenleg a Szabadalmi Osztályozási Szolgálat (*Patent Classification Service* = PCS) produktumaival, az NSZO szerint rendezett mikrofilm- és gyűjteménnyel rendelkezik. Az INPADOC–PCS mikrofilm- és gyűjteményeinek használata a Perczel Mór u. 2-ben nyilvános. Ezt olvasóberendezés és egy papírmásolatot készítő visszanyagító készülék teszi lehetővé.

HUNPADOC

A mikroszámítógépes magyar szabadalmi adatbázis 1988 szeptemberétől áll olvasóink rendelkezésére. A rendszer a Szabadalmi Közlöny és Védjegyértesítőben, illetve a *PCT Gazette*-ben megjelent – Magyarországra vonatkozó – bejelentések, megadott és megszűnt szabadalmak adatait tartalmazza a Közlöny "adatközlés", "közvetítés" és "megadás" rovata alapján. A megszűnt szabadalmak adatait a megszűnés okának jelzésével közli.

Az adatbázisban 1970-ig visszamenőleg mintegy 65 ezer találmány adatai találhatóak. A havonkénti aktualizálás közel 700 új adat felvételével, módosítással jár.

Az adatbázis használata 1988 szeptemberétől 1989 márciusáig – a rendszer megismertetése céljából – ingyenes volt. Azóta – egy e célra rendszeresített megrendelőlap kitöltése után – térítés mellett vehető igénybe. A keresés során felhasznált gépidő díja 50 Ft/perc, az offline megjelentetése 10 Ft/tétel.

Módszertani füzetek

A *Módszertani füzetek* című sorozat a SZIK kiadásában jelenik meg. E sorozat füzetei útmutatást adnak az egyes országok szabadalmi dokumentumainak kutatásához; a kutatás módszertanát konkrét kutatási példákkal szemléltetik. A magyar felhasználót érdeklő valamennyi fontosabb országról – összesen 13-ról –, valamint a PCT és az EPO anyagáról készült ismertető.

A további füzetek ugyancsak a szabadalmi kutatások végzéséhez kívánnak segítséget nyújtani. Témáik: online elérhető szabadalmi adatbázisok; az OTH–IPIK számítógépes szabadalmi témafigyelése; WIPO-szabványok, ajánlások és irányelvek; az NSZO osztályozási rendszere; az INPADOC–PCS mikrofilm- és gyűjteményének használata; iparjogvédelmi kutatások módszertani segédlete.

Az *Országos Találmányi Hivatal Szabadalmi Információs Központjának szolgáltatásai* című füzet (1986) a SZIK szolgáltatási tevékenységét és kiadványait is részletesen ismerteti.

A módszertani füzetek díjtalanul szerezhetők be a Szabadalmi Tárból.

Dokumentumárúsítás

A Szabadalmi Tár olvasótermeiben különféle iparjogvédelmi dokumentumok (kinyomtatott magyar szabadalmi leírások, a Nemzetközi Szabadalmi Osztályozás tárgyszómutatói és osztálymutatói, Szabadalmi Közlöny és Védjegyértesítő) árusítása is folyik.

Bemutatók, tanfolyamok

A speciális gyűjtőkörből, a gyűjtött anyag nemzetgazdasági jelentőségéből adódik az igény, hogy a Tár gyűjtőkörét, működését, szolgáltatásait tanfolyamok, bemutatók keretében ismertessük.

Közülük az OTH évek óta sikeres közép- és felsőfokú iparjogvédelmi tanfolyamain tartott előadásainkat-bemutatóinkat kell mindenekelőtt megemlíteni. Szintén rendszeresen, tanfolyami keretben kötnek velünk ismeretséget az ELTE és a szombathelyi tanárképző főiskola könyvtárszakos, valamint a BME vegyészhallgatói.

1988-ban a Magyar Könyvtárosok Egyesületének Műszaki Könyvtáros Szekciója az SZIK-kel közös rendezvényt tartott. Itt előadás hangzott el az Iparjogvédelmi Szakkönyvtár és a Szabadalmi Tár gyűjteményeiről, működéséről, szolgáltatásáról.

1988-ban és 1989-ben kiállítási anyaggal vettünk részt a Magyar Könyvtárosok Egyesülete vándorgyűlésein Szekszárdon és Keszthelyen. Az elmúlt két évben megjelentünk a tavaszi Budapesti Nemzetközi Vásáron is, ahol tájékoztató anyagainkat és információs szolgáltatásainkat tártuk a látogatók elé.

Iparjogvédelmi Szakkönyvtár

Feladata

A könyvtár – mint a nemzeti iparjogvédelmi hatóság országos feladatkörű szakkönyvtára – kiemelten gyűjti, differenciáltan feldolgozza és széles körben terjeszti az iparjogvédelmi szakirodalmat, emellett biztosítja az intézmény dolgozóinak munkájához szükséges szakmai segédleteket.

Gyűjtőköre

A feladat által meghatározott gyűjtőkör a teljesség igényével terjed ki a szellemi, elsősorban az ipari tulajdon oltalmára vonatkozó szakirodalom egészére, a következő tartalmi megoszlásban: jogforrások; az engedélyezési eljárás (a szabadalmaztatás feltételeiről, a jogorvoslati lehetőségeken át, a szabadalmazott találmány hasznosításáig); az ipari tulajdon egyéb jogintézményei (védjegy- és versenyjog, ipari és használati minták, felfedezések, újítások jogvédelme); a szabadalmi információ; az iparjogvédelem nemzetközi vonatkozásai és gazdasági kérdései.

Gyűjtjük továbbá a műszaki tudományok, a technika teljes körén túl a biológia, orvostudomány, mezőgazdaság alapvető kézikönyveit, legfontosabb monográfiáit, szakfolyóiratait, a jogi és közgazdasági dokumentumokat, vagyis az intézmény dolgozóinak alapvető tájékoztatásához szükséges szakirodalmat.

Állománya

Az iménti gyűjtőkör szellemében gyarapított állományunk jelenleg mintegy 15 000 kötet könyv. Az 1989-re előfizetett kurrens időszaki kiadványok száma 265 (164 magyar, 101 külföldi). A külföldi folyóiratok 40%-a kizárólag a szellemi, illetve ipari tulajdon oltalmával foglalkozik.

Az állomány gyarapítása nagyrészt vásárlás révén, kisebb részben két- vagy többoldalú nemzetközi megállapodások alapján folyik, mindenekelőtt a WIPO keretében.

Az állomány összetétele és az iparjogvédelmi dokumentumok kiemelt fontossága tette szükségessé, hogy a hagyományos könyvtári feldolgozáson túlmenően speciális, a szakterület dokumentumainak sajátos visszakeresési követelményeit jobban kielégítő feldolgozási módokat vezessünk be, illetve az alábbiakban ismertetett különgyűjteményeket hozzuk létre.

Iparjogvédelmi könyvek és folyóiratok gyűjteménye

E különgyűjtemény differenciált feldolgozását egy speciális szakrend segíti, amelyet 1970-ben alakítottunk ki a szakterület egyik legnevesebb lapja, a nyugatnémet GRUR (*Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht*) ajánlása alapján. A szakrend tartalmilag az alapvető magyar és külföldi iparjogvédelmi kézikönyvek fejezeteinek megfelelően követi és rendszerezi a szakterület irodalmát. Formailag decimális rendszerben építkezik, korlátlanul finomítható, lehetővé teszi az új fogalmak rugalmas beépítését.

Ez a jelenleg mintegy 10 000 tételes katalógus az 1970 óta beérkezett iparjogvédelmi szakfolyóiratok cikkei, továbbá az egyéb szakfolyóiratok iparjogvédelmi közleményeit tartalmazza. Példák a jelzetalakítás mélységére: egyetlen lépésben kereshetünk irodalmat pl. az igénypont-szerkesztésre, az újítók anyagi elismerésére, a szabadalmi osztályozási rendszerekre vagy a megtevesztő védjegyekre vonatkozóan.

Iparjogvédelmi törvénygyűjtemény

A gyűjtemény gerince a *Transpatent Auslandsdienst für Patent-, Muster- und Warenzeichenrecht* című nyugatnémet időszaki kiadványból kialakított "gyűrűs" laprendszerű kötetsorozat, amely a világ valamennyi országának hatályban lévő szabadalmi, védjegy-, ipariminta- és versenytörvényeit, végrehajtási utasításait tartalmazza, de naprakész információt nyerhetünk belőle pl. az egyes országokban érvényben lévő szabadalmi illetékek összegéről is.

A gyűjtemények másik részét a *La propriété industrielle – Industrial property* című WIPO-lapban rendszeresen megjelenő, kiemelhető törvényszövegek adják. Ezeket, valamint minden egyéb könyvtári dokumentumban megjelent törvényszöveget, törvény-módosítást egy regiszterben tartjuk nyilván, az ország nevének, a törvény tárgyának és hatálybalé-

pése időpontjának feltüntetésével.

A *Manual for the handling of applications for patents, designs and trade marks in the world* az egyes országok törvényei alapján összeállított, a változásokat rendszeresen követő holland kiadású alapmű. Ez az országok betűrendjében a törvények alapján ismerteti a szabadalmi, védjegy- és ipariminta-jog legfontosabb jellemzőit, illetve közli a nemzetközi megállapodások, egyezmények (Európai Szabadalmi Egyezmény, PCT stb.) szövegeit.

Technikatörténeti különgyűjtemény

Ez a technika-, jog- és gazdaságtörténeti állományból alakult ki, s mint ilyen, a feltalálói tevékenység történetével, a nagy tudósok munkásságával, az ipar, a gazdaság, a jog történetének egy-egy kiemelkedő fejezetével, szakmák, mesterségek kialakulásával foglalkozik. E könyvek között megtalálható pl. a *Magyar Törvénytár* (Corpus iuris) 60 kötete, amely 1000-tól 1947-ig gyűjti egybe a magyar törvényeket. Birtokunkban van a *Találmányok könyve* és a *Találmányok leírásának* több kötete is, amelyek az 1800-as évek feltalálói tevékenységéről adnak képet. A kötetek tartalmi feltárására tárgyszókatálógus szolgál. Ez évben összeállítjuk és minden érdeklődő rendelkezésére bocsátjuk a teljes gyűjtemény bibliográfiáját.

Olvasószolgálat

Bár a kölcsönzés lehetősége – a könyvtár jellegéből adódóan – az OTH dolgozóira korlátozódik,

- ▶ könyvtárközi kölcsönzés,
- ▶ helyben olvasás és az ezt kiegészítő
- ▶ másolatszolgáltatás révén igyekszünk a rendelkezésünkre álló iparjogvédelmi irodalmat közkinccsé tenni, hozzáférhetőségét széles körben biztosítani.

Szaktájékoztató szolgálattal állunk rendelkezésre a teljes iparjogvédelmi és technikatörténeti anyagot illetően, egyedi témákban irodalomkutatást végzünk, az iparjogvédelmi szakképzéshez szakirodalmat szolgáltatunk.

Szolgáltatásaink felől érdeklődni, felvilágosítást kérni az alábbi címen és telefonszámon lehet:

*Országos Találmányi Hivatal,
Iparjogvédelmi Szakkönyvtár
1054 Budapest, Garibaldi u. 2.
Telefon: 112-4400/127
Nyitvatartás: naponta 9 – 16 óráig
Másolási díj: 10 Ft/oldal.*

Kiadványi tevékenység

Az állományhoz való hozzáférés, a szakirodalmi tájékoztatás további eszközei az előzőekben vizsgált feldolgozó munka eredményeként létrejött kiadványok, amelyekről a 2. melléklet ad áttekintést.

Kiadványaink a következő címen rendelhetők, illetve kérhetők meg: *Országos Találmányi Hivatal, Szabadalmi Információs Központ, 1370 Budapest, Pf. 552.*

Az Iparjogvédelmi Szakkönyvtár arra törekszik, hogy dokumentációs és tájékoztató munkáját napjaink változó információs igényeihez igazítva fejlessze. Ehhez elsősorban az újonnan telepített IBM PC adta lehetőségeket kívánjuk kiaknázni: a közeljövőben a folyóirat-érkeztetés és -nyilvántartás, valamint az iparjogvédelmi szakkatalógus adatainak rögzítését kezdjük meg. Másrészt bővíteni kívánjuk

más, mindenekelőtt nagy könyvtárak állományára épülő külső szolgáltatások (témafigyelés, sajtófigyelő-szolgálat, tartalomjegyzék-másolat szolgáltatása stb.) közvetítésének körét, s általában igyekszünk előmozdítani minden ésszerű, kölcsönösen előnyös könyvtári szakmai együttműködést.

1. melléklet

Az OTH Szabadalmi Tára olvasótermeinek címe és nyitvatartási ideje

	V. Perczel Mór u. 2.	V. Szabadság tér 2.	V. Belgrád rkp. 21
Hétfő	10–20	9.30–16.30	9.30–16.30
Kedd	10–20	10–19	10–19
Szerda	10–20	10–19	10–19
Csütörtök	13.30–16.30	13.30–16.30	13.30–16.30
Péntek	10–16	10–16	10–16

2. melléklet

A SZIK Iparjogvédelmi Szakkönyvtárának tájékoztató kiadványai

címe	terjedelme	A kiadvány tárgya, jellege	megjelenése	rendelhetősége
Iparjogvédelmi könyv- és folyóirat-katalógus	430 tétel	retrospektív, szakrendi kötetkatalógus a teljes iparjogvédelmi könyv- és folyóirat-állományról	1989. jún.	ingyenes, megrendelhető
Technikatörténeti, jogi és gazdaságtörténeti bibliográfia	250 tétel	retrospektív, szakrendi címbibliográfia	1990. márc.	ingyenes, megrendelhető
Iparjogvédelmi szakirodalmi tájékoztató	á 180 tétel	kurrens, iparjogvédelmi szakcikkek szakrendi bibliográfiája	negyedévenként	▶ különnyomatként ingyenes, megrendelhető ▶ a Szabadalmi Közlöny mellékletében belső használatra
Az Iparjogvédelmi Szakkönyvtár kézikönyvtárának bibliográfiája	380 tétel	retrospektív, szakrendi bibliográfia a könyvtár kézikönyvállományáról	1989. márc.	belső használatra
Gyarapodási jegyzék	á 60 tétel	kurrens, új könyvbeszerzések ETO szerinti jegyzéke	negyedévenként	belső használatra

Beérkezett: 1990. I. 24-én.